

Austrheim kommune
Kommunehuset
5943 AUSTRHEIM

Saksbehandlar, innvalstelefon

Hege Brekke Hellesøe, 5557 2352
Janne Weitzien Listhaug, 55572139

Uttale til høyring av kommunal planstrategi 2020 – 2024 i Austrheim

Vi viser til brev frå kommunen datert 21.08.2020. Saka gjeld høyring av forslag til planstrategi. Kommunen har tidlegare varsla oppstart av panstrategien, og Fylkesmannen skreiv då ei uttale der vi peika på viktige tema som vi meiner kommunen må vurdere i ei planstrategi.

Generell vurdering

Planstrategien inneheld skildringar kring Austrheim sine utfordringar framover, folkehelsearbeid, næringsutvikling, infrastruktur, skular og barnehagar og berekraftig utvikling som premiss. Kommunen legg vekt på Nasjonale forventningar til lokal og regional planlegging og berekraftmåla. Austrheim har vurdert at det ikkje er naudsynt å rullere kommuneplanens samfunnsdel eller arealdel i denne val perioden. Planstrategien er kortfatta, lettlesn og oversikteleg. Dette er bra, men vi meiner likevel at planstrategien kunne vore meir fylldig på kva vurderingar som ligg til grunn for kva planer ein prioriterer og ikkje prioriterer. Sjølv om kommunen peiker på fleire utfordringar i kommunen, meiner vi planstrategien i stor grad manglar ei drøfting av korleis ein arbeider og skal arbeide med aktuelle problemstillingar framover. Vi vil òg særleg peike på at det er svært uheldig at planstrategien legg til grunn ein folkehelseoversikt som ikkje er oppdatert.

Folkehelse

I oversikt over gjeldande planar i Austrheim blir det vist til folkehelseoversikt utarbeidd i 2016, og i vurderinga av planbehov og prioriterte planar for 2020 -2024, har de lista opp folkehelseplan med folkehelseoversikt i 2022. Det går fram av folkehelselova paragraf 6 at utfordringar knytt til folkehelse skal drøftast i planstrategien, og at oversiktsdokumentet skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunen sin planstrategi. Det er derfor uheldig, og mot folkehelselova sine intensjonar, at det ikkje har eit oppdatert folkehelseoversiktsdokument som grunnlag for planstrategien. Sjølv om dagens utfordringar viser seg å vere uendra frå 2016, vil det vere av stor betydning at effekt og erfaringar blir evaluert, vurdert og teke omsyn til i det vidare planarbeidet. I oppfølginga av planstrategien er det viktig at planane byggjer på eit oppdatert kunnskapsgrunnlag om kommunen sine folkehelseutfordringar.

Av utfordringar viser de til at folketalsveksten har stoppa, talet på barn går ned og talet på eldre går opp. De viser til at talet på born i hushaldningar med låg inntekt har auka dei siste ti åra, ein av fem

ungdommar ikkje fullfører vidaregåande skule og at mange over 70 år bur i meir usentrale delar av kommunen. Det kjem ikkje fram av planstrategien korleis desse folkehelseutfordringane blir vurdert, eller om dei blir teke hand om i eksisterande planar eller ikkje.

Det er viktig at folkehelse spørsmål ikkje avgrensar seg til berre folkehelseplanen de planlegg i 2022. I mange tilfelle vil det, gitt folkehelsefeltets samansette og tverrsektorielle karakter, vere nødvendig å forankre folkehelsearbeidet i fleire sektorplanar. Dette er fordi verkemiddela er på tvers av kommunen sine verksemdsområde, jamfør helse i alt vi gjer. De skriv at de vil ta med dykk folkehelserefleksjonar inn i arbeid med planar og tiltak, og Fylkesmannen presiserer at kommunen skal ta omsyn til folkehelse i planarbeidet. Det vil kunne sikre tverrsektoriell forankring og oppfølging. [Rettleiaren for eit systematisk folkehelsearbeid er nyttig i arbeidet.](#)

Sosial ulikskap og sosial bustadpolitikk

Sentralt i folkehelselova er arbeidet med sosial ulikskap i helse. Korleis Austrheim jobbar med dette temaet kjem ikkje tydeleg fram. Med ein auke i talet på barn i hushaldningar med låg inntekt, er dette noko kommunen må ta på alvor. Utvikling av gode bustader og nærmiljø er viktige tiltak i kampen mot sosial ulikskap i helse og barnefattigdom. Det er ein også viktig del arbeidet for integrering av arbeidsinnvandrarar og flyktningar. Menneske med funksjonsnedsettingar, eldre, familiar utan eigen bustad og med låg inntekt og eineforsørgjarar kan vere sårbare på bustadmarknaden. I dei nasjonale forventningane heiter det at kommunane tek bustadsosiale omsyn i areal- og samfunnsplanlegginga gjennom krav til bustadstorleik og nærområde, og ved å regulere nok bustadtomter. Kommunane skal også planlegge for eit tilbod av tilrettelagde bustader for eldre og personar med nedsett funksjonsevne, samt planlegge aktivt for å motverke og førebyggje levkårsutfordringar og medverke til utjamning av sosiale forskjellar. Vi ser at de skal lage bustadsosialt handlingsprogram, og dette er mogelegvis tema som dukkar opp der.

Aldersvenleg samfunnsplanlegging og Leve heile livet

Av utfordringar viser de til auke i talet på eldre, og at mange av dei over 70 år bur i dei meir usentrale delane av kommunen. Ei aldrande befolkning gjer det naudsynt å planlegge og utvikle meir aldersvenlege samfunn med helsefremjande og universelt utforma bumiljø. Det er viktig at kommunen tek ein aktiv rolle her. Kvalitetsreforma [Leve heile livet](#) syner behovet for livsløpsperspektiv og universell utforming i samfunnsplanlegginga. Aldersvenleg stadutvikling handlar ikkje berre om tiltak retta mot eldre - forskning og praktisk erfaring viser at det som er bra for eldre som regel er godt for alle. Sjå meir i [Håndbok i aldersvennlig stedsutvikling](#). Det blir lagt til grunn at kommunen tek stilling til korleis de kan utforme og gjennomføre dei ulike løysingane i Leve heile livet-reforma lokalt.

Vi ser at de planlegg for ein kommunedelplan for pleie og omsorg i 2022. Det vil vere nyttig om rekrutterings- og kompetanseplanlegging på helse- og omsorgsområdet er ein sentral del av kommunens samfunnsplanarbeid.

Risiko og sårbarheit

Austrheim har lagt opp til å rullere KommuneROS i 2021 og overordna Beredskapsplan kvart år. Dette er bra, men elles er risiko og sårbarheit i liten grad omtalt i planstrategien. Temaet kunne med fordel hatt eit større fokus. Vi viser til vår uttale til oppstart.

Klima, miljø og naturmangfald

Vi er i utgangspunktet positiv til at Austrheim har tenkt å utarbeide kommunedelplan for naturmangfald i 2022-23 og temaplan for klima og energi i 2020. Vi saknar likevel at planstrategien seier noko om korleis kunnskapsgrunnlaget for naturmangfald og naturtypar i kommunen er og om

kommunen har nokre særskilde utfordringar og utviklingstrekk når det gjeld naturmangfald og klima. Vi kan ikkje sjå at kommunen har vurdert om det er naudsynt å revidere eller oppheve eldre planar på grunnlag av ny kunnskap om klimaendringane. Vi viser igjen til Statlege planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Her står det i punkt 4.3, tredje avsnitt:

«Kommunal og regional planstrategi skal omtale behovet for oppdatering av eksisterende eller utarbeiding av nye planer, i lys av forventede klimaendringer og tidligere uønskede naturhendelser. I planstrategien skal det gjøres en vurdering av om hensynet til et endret klima innebærer et behov for oppheving eller revisjon av gjeldende planer.»

Konklusjon

Fylkesmannen vurderer forslag til planstrategi som kortfatta, lettlese og oversikteleg, med mange gode punkt. Vi vurderer likevel at planstrategien har manglar når det gjeld kva vurderingar som ligg bak kva planer som vert prioritert og ikkje. Planstrategien drøftar i liten grad korleis kommunen arbeider med utfordringar i kommunen, både i dag og framover. Det er særleg uheldig at folkehelseoversikta ikkje er oppdatert. Vi viser også til at det er eit krav i Statlege planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning at kommunen i planstrategien skal vurdere om klimaendringane fører til eit behov for oppheving eller revisjon av gjeldande planar.

Vi ber om at desse innspela vert vurdert og lagt vekt på i det vidare arbeidet.

Med helsing

Egil Hauge
seksjonsleiar

Hege Brekke Hellesøe
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Vestland fylkeskommune Postboks 7900 5020 BERGEN